

POZDŇNÍ NEOLIT V JORDÁNSKU A MEZOPOTÁMIÍ

Petra Maříková Vlčková

Kultura starověkého Předního východu a Egypta KLB_105

2022-03-22

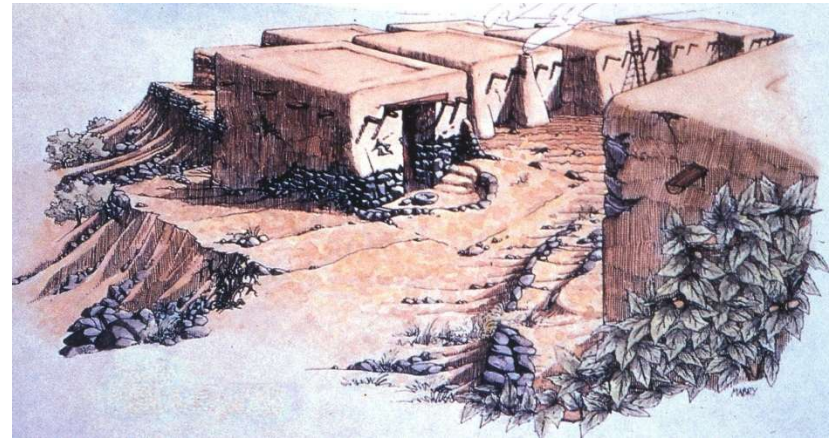
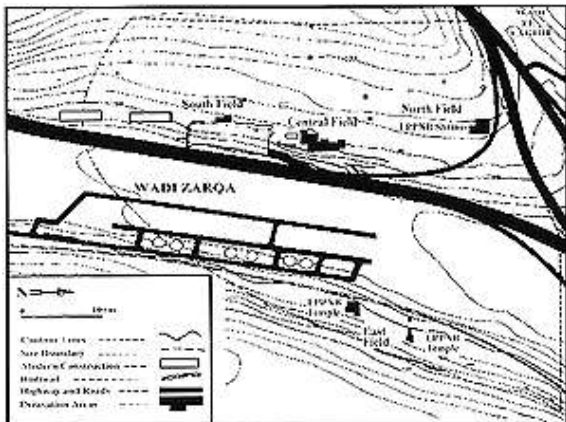
NEOLIT V JORDÁNSKU

- **PPNA, rané PPNB:** málo pramenů, především kamenná industrie
- **Střední PPNB:** populační exploze, sídliště po celém Jordánsku (Bayda, Ain Ghazal)
  - ▣ Rituály: jedno z hlavních období
- **Pozdní PPNB:** konsolidace osídlení a nárůst sídlišť. Mega sídliště (Ain Ghazal, Basta, Wadi Shuayb apod.)
  - ▣ **Ain Ghazal:** kultovní stavby
- **PPNC:** snížení intenzity osídlení
- **PN:** různé málo doložené kulturní entity: Jarmukian, Jericho IX (PNA), Wadi Rabah

AIN GHAZAL

- SZ Jordánsko, předměstí Ammánu
- Rozsah: 15 ha
- Osídlení: 7250-5000 BC (MPPNB)
- MPPNB osídlení: odhad 500-1000 obyvatel
- Doklady rituálního chování: sádrové lidské postavy, upravené lebky, lidské a zvířecí sošky

MEZOPOTÁMIE

- Problém: „kultura“, „entita“, „tradice“, „kulturní balíčky“ apod.
- Tradiční sekvence: Hassuna – Samarra – Halaf – Ubaid – Uruk.
- HUT
- Hlavní lokality: Tell Arpachiyah, Tell Halaf, Tell Halula

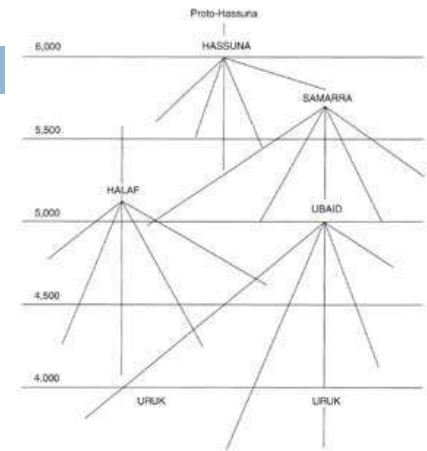
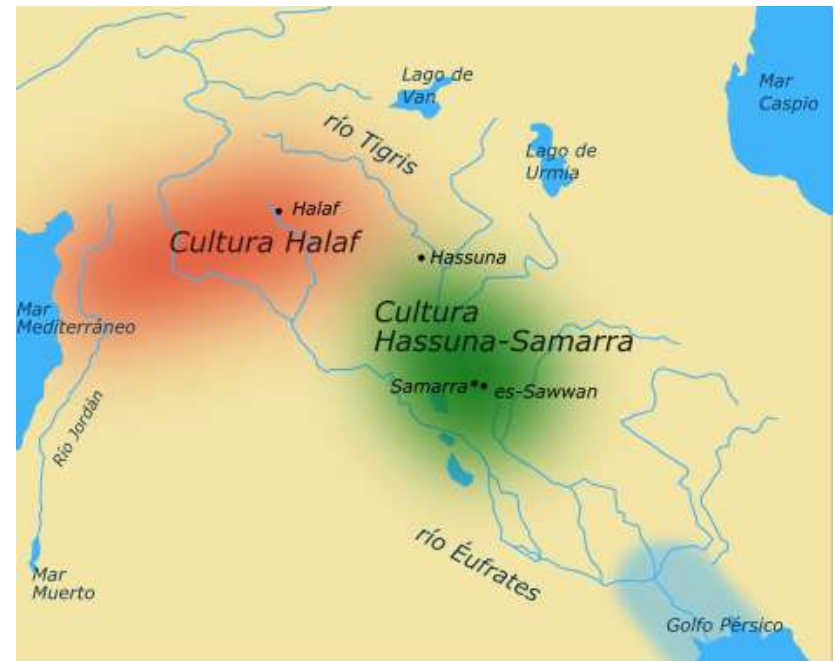

Figure 3.14 Interdigitation and succession of prehistoric and protohistoric Mesopotamian cultures, showing descent of Sumerian Culture from Samarra through Ubaid. Uruk is a period named from the city.

Cal BCE	Period	Arpachiyah	Agab	Chagar Bazar	Yarzin Tape	Scito/Seker	Migrata
	Traditional Campbell Crucils	Malowan Hjjara		Malowan Crucils	I II III		
5100	Halaf-Ubaid Transitional		Trench 1 level 2-3				
5300	Late Halaf	TT0 TTT	Trench 1 level 4	F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z	1 2 3		
5500	Middle Halaf	TT8 TT9 TT10	Trench 2 level 1-4 Trench 3 level 1	IA IB			
5700	Early Halaf	TT16	Trench 3 level 2-4				
5900	Proto-Halaf						
6000	Hassuna-Samarra	H I II		12 13 14 15	16-1		
6100	Proto-Hassuna						
6300	Proto-Hassuna						
7	Pre-Proto-Hassuna						

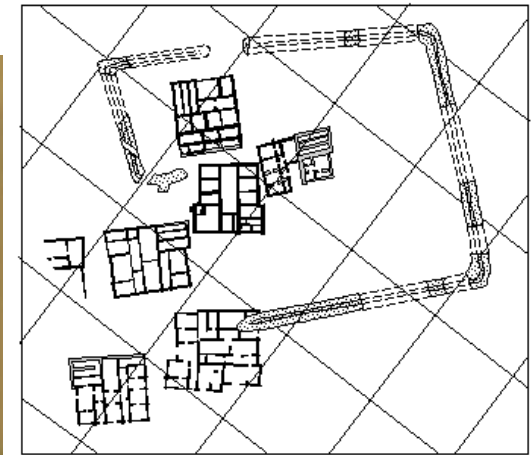
KOMPLEX HASSUNA-SAMARRA

- Charakteristická keramika: zdobení (malba i reliéfní výzdoba)
- Předchůdci kultur: Ubaid – Uruk - Sumer
- Hassuna: počátek: proto-hassuna (8200-7900 BP)
  - ▣ Datace: 7900-7200 BP
  - ▣ Tell Hassuna (1945)
  - ▣ Nejstarší plně neolitická kultura v Mezopotámii
- Samarra
  - ▣ Datace: 7500-6500 BP
  - ▣ Tell es-Sawwan
  - ▣ Vysoce zdobená keramika
  - ▣ Kolonizace J Mezopotámie (Babylonie) – využívání závlahového zemědělství

TELL ES-SAWWAN

- Jedna z nejlépe prozkoumaných lokalit
- Nejstarší jádrové osídlení Mezopotámie
- Architektura: vývoj od trojprostorových domů k tzv. domům ve tvaru písmene T (2 patra): následně přestavěny na sýpky
- 5 vrstev osídlení: Hassuna – Samarra - Halaf

Plan de la partie nord-est du village de Tell es-Sawwan, niveau II regroupant plusieurs maisons dites en « T », alors que les niveaux précédents révèlent des habitations plus grandes, constituées d'un vaste séjour central et de petits appartements latéraux. © 2013 La Théorie Sensuelle.

HALAFSKÁ KULTURA

- 6. tisíciletí BC, c. 5900-5300 cal BC = keramická tradice
  - ▣ Tradiční chronologické členění: Tell Arpachiya: starý, střední a mladší Halaf X regionální obdoby
- Eponymní lokalita: Tell Halaf
- Hmotná kultura: tradiční
  - ▣ Charakteristická zdobená keramika: geometrické vzory, zvířecí i rostlinné motivy (vč. tzv. bukráníí)
- Sídlištní struktura: spíše menší vesnice
- Lokality: Tell Sabi Abyad (vrstva 3)

TELL HALAF

- SV Sýrie, Chábúr, syrsko-turecké hranice
  - ▣ 55ha
- Výzkum: Max von Oppenheim (1899, 1911-1913, 1926)
- Osídlení: Halaf, Ubaid, Churrité (2. tisíciletí, jméno Gozan), novoassyrské období...
- Halaf: S část tellu

